

Den traditionella folkhälsopolitiken räcker inte till, det behövs förändringar på alla politikområden.

Gabriel Wikström (S) om varför det behövs en kommission för jämlik hälsa.

TT

Nyhetschef: susanne.fredriksson@dagensmedicin.se, 08-409 320 44

FOTO: SÖREN ANDERSSON

PRAKTIKERTJÄNST

Sjukvårdschef slutar – för oense med vd

Eric Wahlberg, chef för hälso- och sjukvården inom Praktikertjänst, slutar efter knappt två år. Han uppger inte gå i takt med den nya koncernchefen Johan Fredriksson.

– Bristen på samsyn om hur afärsområdet ska styras är så pass allvarlig att jag valt att säga upp sig, säger Eric Wahlberg.

Hälso- och sjukvården inom Praktikertjänst omsätter numera över 5 miljarder kronor om året och har gått om tandvården.

KÖLD

Dåliga väder och kläder hälsogranskas

Hur påverkas din hälsa av kylan? Den frågan får 35 000 personer i de fyra nordliga landstingen från arbets- och miljömedicinska kliniken vid Sundsvalls sjukhus. Enkätsvaren ska ge mer kunskap om vilka personer och grupper som är särskilt utsatta för hälsorisker när det är kallt, enligt överläkaren Tohr Nilsson.

Välkänt är det redan att man kan få förfrysningsskador och att kyla är en riskfaktor för stroke och hjärtinfarkt. Men vad betyder modeväxlingar, ogynnsam klädsel och en övertro på att inte bussen ska krångla?

ÖSTERGÖTLAND

Samråd ska ge grepp om stora utmaningar

Regionen och kommunerna i Östergötland börjar med ett nytt samråd för att få ett bättre grepp om de stora frågorna för sjukvården och omsorgen. Det handlar om den åldrande befolkningen, den ökade psykiska ohälsan bland unga och ojämlikheten i vården.

Det går inte att var och en bara gör sitt, vi måste samverka för att nå resultat, säger regionrådet Torbjörn Holmqvist (S), som är ordförande i det nya samrådet. En handlingsplan ska vara klar till sommaren.

FÖRTYDLIGANDE

Klargörande om Roactemra

I en grafik i förra numret angavs korrekt att patentet på läkemedlet Roactemra (tocilizumab) går ut år 2017. Läkemedelsföretaget Roche vill förtydliga att marknaden öppnas för biosimilärer först i januari 2020 eftersom läkemedlet fått ett förlängt så kallat dataskydd.

Företag lägger

Regeringens utredning om vinster i välfärden bromsar redan expansionen av privatvården, enligt vårdföretag och banker.

”Det politiska utspelet i förra veckan har skapat en osäkerhet kring välfärdsbolag i stort och bankens riktlinjer håller på att utvärderas/förändras”.

Det beskedet fick läkaren och företagsledaren Lars Brune i Nötkärnan Vård & Omsorg i september 2014 från banken SEB. Brevet stoppade långt gångna planer på att bygga en ny vårdcentral i Alingsås. Nötkärnan hade option på en tomt, ritningarna var klara och ett lån på tio miljoner kronor var på gång.

– Men vi fick lägga ner utbyggnaden i Alingsås. Inte så konstigt, banker ska göra riskbedömningar, säger Lars Brune.

Nötkärnan driver i dag åtta vårdcentraler i Västra Götalandsregionen och Region Halland. Hälften av dem ligger i socialt utsatta områden i nordöstra delarna av Göteborg.

I Gårdsten, ett annat sådant område, förhandlade Nötkärnan och bostadsbolaget i Gårdsten om att bygga en vårdcentral för de 9 000 invånarna som bor där. Ritningarna var klara, men i det fallet var det företaget som drog sig ur.

– Vi är tveksamma till att göra en sådan jätteinvestering i det rådande politiska känsloläget. Vi väntar tills det klarnar lite, säger Lars Brune.

Avvaktar utredningsdirektiven

Tillståndet av politisk osäkerhet om privatvårdens framtid har snart varat ett halvår. Den 6 oktober träffade regeringen och Vänsterpartiet en överenskommelse om ett stopp för vinster i välfärdsföretag, men än har direktiven till en utredning inte kommit. Socialutskottets ordförande Emma Henriksson (KD) och många andra talar om att det ligger en våt filt över privatvården.

Ytterligare ett exempel på det är företaget Achima Care, som sedan 2005 har vuxit med en vårdcentral

16,4

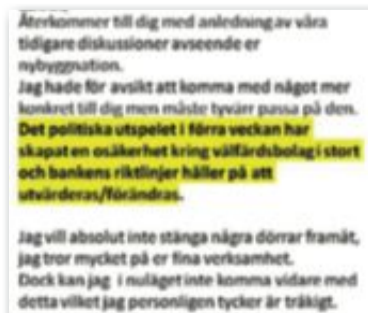
procent färre anställda hade den privata hälso- och sjukvården under tredje kvartalet 2014 i jämförelse med samma kvartal året innan. Antalet anställda tredje kvartalet 2014 var 61 081.

Källa: Vårdföretagarna, SCB

” Vi fick lägga ner utbyggnaden i Alingsås. Inte så konstigt, banker ska göra riskbedömningar.

Lars Brune, läkare och företagsledare för Nötkärnan Vård & Omsorg.

NOBBEN. Brevet till Lars Brune från kontaktpersonen vid banken SEB visar hur kapitalbromsen har slagits till för vårdföretagen.

STOPP. Den politiska osäkerheten har satt stopp för Achima Cares utbyggnad

om året och som nu finns på åtta ställen i Syd- och Mellansverige. Men någon ytterligare vårdcentral finns inte med i planerna, enligt vd Stefan Johansson.

– Även om vi inte behöver låna pengar utan kan använda eget kapital, är vår investeringsvilja hämmad, säger han.

Risktagandet har blivit så mycket större i och med den politiska osä-

kerhet som råder för privata vårdföretag, anser han.

Ombyggnad borde ha fått vänta

Om Stefan Johansson på Achima Care hade känt till planerna på utredningen om vinster i välfärden hade han inte ens satt igång de pågående ombyggnaderna och moderniseringarna av vårdcentralerna i Älmhult, Trollhättan och Eskilstu-

600

miljoner kronor frigör Stockholms läns landsting åt sina akutsjukhus, som saknar 800 miljoner kronor för i år. 400 Mkr ges av omprioriteringar i hälso- och sjukvårdsnämndens budget, medan 200 Mkr tas från övrig landstingsverksamhet. De sista saknade 200 miljoner kronorna får sjukhusen spara in själva.

FOTO: PHOTOS.COM

Sjuksköterska får kritik efter nötråd

Inspektionen för vård och omsorg kritiserar en sjuksköterska, som driver en alternativmedicinsk mottagning i Göteborg, sedan en 20-årig patient som sökt hjälp för bland annat nötallergi fått rådet att gå hem och prova med små mängder.

utbyggnaderna på is

Ministern står inför balansakt

Direktiven till utredningen om välfärdsföretagen ska komma i månadsskiftet februari-mars, hoppas civilminister Ardalan Shekarabi (S).

Fortfarande pågår förhandlingarna om vad de ska innehålla. Därför vill Ardalan Shekarabi inte kommentera påståendet om att det ligger en våt filt över sjukvårdsföretagen, enligt pressekreterare Peter Skeppström.

Länge var beskedet att utredningen, som ska utgå från överenskommelsen i oktober med Vänsterpartiet, skulle börja arbeta vid årsskiftet. Men diskussionerna om nyval och mycket annat har fått gå före, enligt Peter Skeppström.

För civilministern handlar det om en balansgång. Att å ena sidan försäkra sig om Vänsterpartiets stöd bland annat inför vårbudgeten och därmed sätta stopp för värdföretagens möjligheter att gå med vinst. Och att å andra sidan ta hänsyn till att cirka 40 procent av vårdcentralerna drivs av privata värdföretag och att 3 miljoner patienter är listade hos dem.

Lång lista på begränsningar

Enligt regeringens budgetförslag i höstas ska följande delar på sjukvårdsområdet ingå i utredningen om vinster i välfärden: förbud mot vinster, företag med vinstbegränsning (svb-bolag), nya styrformer i stället för New Public Management, att ingen försäkringspatient ska gå före i värdköerna och ett stopp för försäljning och privatisering av universitets- och regionsjukhus.

Högst prioriterat var att ta bort tvånget för landstinget att använda lagen om valfrihetssystem, Lov, i primärvården. Men den propositionen har socialminister Gabriel Wikström (S) varit tvungen att dra tillbaka.

Vivianne Sprengel

FOTO: JONAS GUSTAFSSON/BILDBYRÅN

med en ny vårdcentral om året, säger vd Stefan Johansson, som tidigare ägde ett ingenjörsbolag specialiserat på skeppsbyggeri.

na. En investering på uppåt 10 miljoner kronor.

Legevisitten AB är ett annat expansivt företag i primärvården. Sedan 2008 har företaget gått från att driva två till nio vårdcentraler, i Stockholmsområdet och Värmland.

- Vi satsar inte lika friskt som hittills, även om vi tror att förnuftet kommer att segra till slut. Då kommer nog de allra flesta att inse att

”**Vi satsar inte lika friskt som hittills, även om vi tror att förnuftet kommer att segra till slut.**

Thorleif Palmdal, vd, Legevisitten.

privatvården behövs för att effektivisera och göra innovationer i hela vården, säger vd Thorleif Palmdal.

Banken håller hårdare i pengarna

På företaget Premicare i Västernorrland tycker läkaren och styrelseordföranden Patrik Wreeby att vinstdebatten lägger sordin på arbetet som bedrivs på privata vårdcentraler.

- Det känns som om vår heder

ifrågasätts, att vi enbart bryr oss om pengarna. Sällan handlar det om hur vi arbetar för en ökad tillgänglighet och bättre kvalitet för patienterna, säger han.

För bankerna har privatdriven hälso- och sjukvård länge varit intressant. Men ingen aktör på marknaden gillar den rådande osäkerheten, enligt Conny Granelli, sektorsansvarig för hälsovård inom Swedbank:

- Läget påverkar hur man ser på risken, priset på kapital och villigheten att skjuta in pengar i sektorn.

Något tvärstopp är det inte frågan om, många olika överväganden görs.

- Men allt annat lika gör osäkerheten att det är svårare för värdföretag att få kapital till rimliga pengar, säger Conny Granelli.

Vivianne Sprengel 072-526 60 62
vivianne.sprengel@dagensmedicin.se